

KARADZIC U NEVOLJI

Author: [IWPR Balkans](#)

Bivsi lider bosanskih Srba Radovan Karadzic nalazi se u nezavidnoj situaciji

Vesti o hapsenju Dragana Obrenovica 15. aprila verovatno su uznemirile bivseg lidera bosanskih Srba Radovana Karadzica.

U vreme kada je Srbija sve kooperativnija sa Hagom, partija koju je osnovao Karadzic, Srpska demokratska stranka, SDS, u Republici Srpskoj, RS, htela bi da ga se resi kao balasta proslosti.

SFOR je u Bosni nakon sest meseci pauze nastavio sa hapsenjima. U Kozluku kraj Zvornika uhapsen je Dragan Obrenovic, potpukovnik vojske RS, i odmah deportovan u Hag.

Carla del Ponte, glavni tuzilac Medjunarodnog tribunala za ratne zlocine u Hagu, hapsenje Obrenovica, protiv koga je 9.aprila podignuta zapecacena optuznica za zlocine nad bosnjackim civilima i vojnicima iz jula 1995.godine u Srebrenici, ocenila je kao znak da je SFOR "pokrenuo novi talas hapsenja".

"To je dobar znak", rekla je Del Ponte.

Ona vec mesecima ostro kritikuje pasivno ponasanje medjunarodnih trupa u Bosni, koje su poslednju akciju hapsenja izvele 13.oktobra proste godine. Tada je doslo do okrsjaja sa Jankom Janjicem Tutom, 43-godisnjim optuzenikom iz Foce u istocnoj Bosni. On je deaktivirao rucnu bombu, od koje se nije odvajao otkad je saznao da je na haskoj listi. Poginuo je, kao i najmanje dva vojnika SFOR-a koji su ucestvovali u hapsenju, mada SFOR to nigde nije zvanicno saopstio.

SFOR je zbog rizika sa kojima se suočio u hapsenju Janjica, izbegavao hapsenja optuzenih za ratne zlocine u Bosni.

Mozda je zato izbor i pao na Obrenovica, koji je bio neuporedivo laksi cilj od pokojnog Janjica ili Radovana Karadzica, optuzenog ratnog lidera bosanskih Srba.

Naime, Obrenovic se tokom proste godine dva puta dobrovoljno odazvao pozivu istrazitelja Tribunala da ga u grupi oficira Vojske RS saslushaju u svojstvu osumnjicenog.

Saslushanja su obavljena u Banjaluci, a saslushani su imali garancije Tribunala da 48 casova nakon sastanka sa istraziteljima nece biti hapseni.

Kako je tada izjavio istraziteljima, a to potvrđuje i njegov advokat Krstan Simic, Obrenovic je bio spreman da se dobrovoljno odazove pozivu iz Haga ukoliko se nadje na optuznici.

Za vreme hapsenja u kome su ucestvovala trojica muskaraca i jedna zena, odeveni u civilnu odecu, Obrenovic nije pružao otpor.

Hapsenje Radovana Karadzica i njegov odlazak u Hag ni izbliza nece biti tako jednostavno kao u slucaju Obrenovic. Ali, to vec sad izgleda neizbežno. Bivsi lider SDS-a krije se izgleda u planinama istocne Bosne, okruzen sa dvadesetak najodanijih ljudi iz svog obezbedjenja.

Poslednja akcija SFOR-a usledila je samo tri dana posto je u Sarajevu boravio americki drzavni sekretar Colin Powell. Izvor IWPR u krugovima medjunarodne zajednice u Sarajevu tvrde da se sam Powell saglasio da SFOR nastavi sa hapsenjima. Istina, tvrdi isti izvor, on je to ucinio nerado, posto se americka administracija zvog "pasivne uloge na Balkanu" nasla pod snaznim pritiskom nevladinih organizacija i clanova prethodne administracije predvodjenih Richardom Holbrookom i Madeline Albright.

Drugi los znak za Karadzica jeste hapsenje bivseg jugoslovenskog predsednika Slobodana Milosevica u Beogradu. Iako jugoslovenske vlasti uporno tvrde da je Milosevic optuzen za dela za koja treba da odgovora srpskim sudom, niko ne sumnja da je njegovo izrucenje Hagu samo pitanje vremena.

Istovremeno, vlasti u Beogradu napravile su korak prema Hagu najavom saveznog zakona o saradnji s Tribunalom i hapsenjem Milomira Stakica, nekadasnjeg gradonacelnika opstine Prijedor, u RS.

Stakic, optuzen za zlocine nad Bosnjacima tokom 1992.godine u tom gradu u severozapadnoj Bosni, izrucen je Hagu po nalogu Del Ponte. Ona je u Beograd u januaru donela dve zapecacene optuznice sa imenima optuzenih iz RS koji se kriju u Srbiji. Na jednoj je bilo Stakicevo ime, a na drugoj Stojana Zupljanina, ratnog sefa policije RS u Banjaluci, optuzenog za maltretiranje i proterivanje Bosnjaka i Hrvata iz tog dela RS.

Posto je jugoslovenski predsednik Vojislav Kostunica enegricno protestovao zbog Stakicevog izrucenja, Zupljanin je jos uvek na slobodi.

Sve to, medjutim, ne znaci da Karadzic moze da nadje utociste u Srbiji pred poterama SFOR, iako su na vlast posle njegovog zakletog neprijatelja Milosevica dosli Kostunica i Djindjic, sa kojima je saradjivao nakon sto se razisao s Milosevicem.

O atmosferi medju potencijalnim optuzenicima iz RS koji su se sklonili u Beograd najbolje govori anegdota u cijem je sredisu Velibor Ostojic, nekadasnji visoki funkcioner Karadziceve vlasti.

Ostojic, koji je otisao u Srbiju pre vise od dve godine, posto je saznao da bi se njegovo ime moglo naci na zapecacenoj optuznici za zlocine nad Bosnjacima u Foci, podneo je vlastima u Beogradu zahtev za jugoslovensko drzavljanstvo.

Nekoliko dana nakon Stakicevog izrucenja, Ostojic je pozvan iz kabineta saveznog ministra policije Zorana Zivkovic da mu licno uruci drzavljanstvo.

Shvatajuci to kao poruku da bi mogao biti izlozen pritisku da se preda Tribunalu u Hagu, Ostojic je odustao od posete Zivkovicu i uzimanja dokumenata o drzavljanstvu.

Pored nagovestaja o prekidu medjunarodne kolebljivosti i jasnih indicija o saradnji Beograda s Hagom, Karadzic je ostao i bez zastite vlasti u Banjaluci, cak i u svojoj Srpskoj demokratskoj stranci, SDS. Kao sto je hapsenje Milosevica priblizilo Hagu, ono je pojacalo pritisak stranaca na Banjaluku za izrucenje Karadzica.

Carla del Ponte je nedelju dana pre Milosevicevog hapsenja, boraveci u Banjaluci, Mladenu Ivanicu, reformskom premijeru RS, sugerisala da lokalna policija uhapsi Karadzica. U zamenu za to, obecala je Del Ponte, Tribunal je spreman da oslobodi pet srpskih zatvorenika iz Seveningena da se brane pred lokalnim sudovima.

Medjutim, Ivanicev je odgovorio da vlada nema politicku snagu za hapsenje Karadzica, sa kojim se solidarise vecina zitelja RS.

To, medjutim, ne znaci da vecina u vlasti RS ne prizeljuje hapsenje Karadzica, koji je postao pretezak balast za taj bosanski entitet.

Ali, glavni pritisak Zapada nije usmeren na Ivanicevu vladu, nego na SDS, koju je 1990. osnovao Karadzic.

"Da se SDS zaista promenila kao sto zeli da se predstavi, mogli su do sada izruciti Karadzica Haskom tribunalu", cesta je recenica kojom Thomas Miller, americki ambasador u BiH, ilustruje ostricu medjunarodnog pritiska za Karadzicevo izrucenje.

Iako je SDS u novembru proste godine ubeljivo pobedila na izborima u RS, medjunarodna zajednica joj nije dozvolila ulazak u vladu, uslovljavajuci ga izrucenjem Karadzica kao dokaz da se ta partija reformisala.

Za sada SDS, dosta nevesto, zeli da se ogradi od Karadzica iako nijedan funkcioner te partije nema snage da to javno ucini.

Umesto toga "neimenovani izvor blizak rukovodstvu SDS" rekao je banjaluckom magazinu "Reporter" da ta stranka Karadzica vise ne smatra svojim clanom jer je njegovo clanstvo "odumrlo samo od sebe".

"Karadzic vec godinama ne ucestvuje u radu stranke i uopste politicki ne deluje u SDS, pa je sasvim razumljivo da ga vise ne smatramo clanom SDS", rekao je "Reporterov" neimenovani sagovornik.

Mlako odricanje od Karadzica, nije samo potez adresiran na medjunarodnu zajednicu vec i na partijsko clanstvo. Ovim odricanjem SDS pokusava da izbegne podelu u partiji, gde vecina mladih funkcionera, koji nisu neposredno ucestvovali u ratu, zele da se odrekne Karadzicevog nasledja.

Jedan reformski opredeljen mladi funkcioner te partije rekao je za IWPR da raspolaze informacijama prema kojima bi se, ukoliko se SDS jasno ne odrekne Karadica, "mogla ocekivati haska hapsenja nekih visokih funkcionera partije".

Karadzic se tako se nasao u najvecoj nevolji od sredine 1996.godine, otkada se krije od Haskog tribunala.

Poput Milosevica u Beogradu, on je postao veliki problem ne samo svojoj vladi vec i partiji koju je osnovao. Njegovo hapsenje tako sve vise postaje pitanje tehnicke procene SFOR-a koliki bi rizik sa sobom nosilo.

Zeljko Cvijanovic je redovni dopisnik IWPR.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

